

ΣΥΝΔΥΑΣΤΙΚΟ ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΑΡΧΑΙΩΝ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΣΤΗΝ 1^η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Αριστοτέλους, Μετά τὰ Φυσικά Α, 2, 98b12-28

Αριστοτέλους, Προτρεπτικός πρὸς Θεμισώνα, 8-9

Ἐπικούρου, Ἐπιστολή πρὸς Μενοικέα 122

Διὰ γὰρ τὸ θαυμάζειν οἱ ἄνθρωποι καὶ νῦν καὶ τὸ πρῶτον ἤρξαντο φιλοσοφεῖν, ἐξ ἀρχῆς μὲν τὰ πρόχειρα τῶν ἀτόπων θαυμάσαντες, εἶτα κατὰ μικρὸν οὕτω προϊόντες καὶ περὶ τῶν μειζόνων διαπορήσαντες, οἷον περὶ τε τῶν τῆς σελήνης παθημάτων καὶ τῶν περὶ τὸν ἥλιον καὶ τὰ ἄστρα καὶ περὶ τῆς τοῦ παντὸς γενέσεως. Ὁ δ' ἀπορῶν καὶ θαυμάζων οἶεται ἀγνοεῖν (διὸ καὶ ὁ φιλόμυθος φιλόσοφος πῶς ἐστίν· ὁ γὰρ μῦθος σύγκειται ἐκ θαυμασίων)· ὥστ' εἶπερ διὰ τὸ φεύγειν τὴν ἀγνοίαν ἐφιλοσόφησαν, φανερὸν ὅτι διὰ τὸ εἰδέναι τὸ ἐπίστασθαι ἐδίωκον καὶ οὐ χρησεῶς τινος ἔνεκεν.

Τὰ ὑποκείμενα πρὸς τὸν βίον ἡμῖν, οἷον τὸ σῶμα καὶ τὰ περὶ τὸ σῶμα, καθάπερ ὄργανά τινα ὑπόκειται, τούτων δ' ἐπικίνδυνός ἐστιν ἢ χρήσις, καὶ πλέον θάτερον ἀπεργάζεται τοῖς μὴ δεόντως αὐτοῖς χρωμένοις. Δεῖ τοίνυν ὀρέγεσθαι τῆς ἐπιστήμης κτᾶσθαι τε αὐτὴν καὶ χρῆσθαι αὐτῇ προσηκόντως, δι' ἧς πάντα ταῦτα εὖ θησόμεθα. Φιλοσοφητέον ἄρα ἡμῖν, εἰ μέλλομεν ὀρθῶς πολιτεύσεσθαι καὶ τὸν ἑαυτῶν βίον διάξειν ὠφελίμως. Ἐπι τοίνυν ἄλλαι μὲν εἰσιν αἱ ποιῶσαι ἕκαστον τῶν ἐν τῷ βίῳ πλεονεκτημάτων ἐπιστήμαι, ἄλλαι δὲ αἱ χρώμεναι ταύταις, καὶ ἄλλαι μὲν αἱ ὑπηρετοῦσαι, ἕτεραι δὲ αἱ ἐπιτάττουσαι, ἐν αἷς ἐστίν ὡς ἂν ἡγεμονικωτέραις ὑπαρχούσαις τὸ κυρίως ὄν ἀγαθόν. Εἰ τοίνυν μόνῃ ἢ τοῦ κρίνειν ἔχουσα τὴν ὀρθότητα καὶ ἢ τῷ λόγῳ χρωμένη καὶ ἢ τὸ ὅλον ἀγαθὸν θεωροῦσα, ἣτις ἐστὶ φιλοσοφία, χρῆσθαι πᾶσι καὶ ἐπιτάττειν κατὰ φύσιν δύναται, φιλοσοφητέον ἐκ παντὸς τρόπου.

Μῆτε νέος τις ὦν μελλέτω φιλοσοφεῖν, μῆτε γέρον ὑπάρχων κοπιάτω φιλοσοφῶν· οὔτε γὰρ ἄωρος οὐδείς ἐστίν οὔτε πάρωρος πρὸς τὸ κατὰ ψυχὴν ὑγιαῖνον. Ὁ δὲ λέγων ἢ μῆπω τοῦ φιλοσοφεῖν ὑπάρχειν ὥραν ἢ παρεληλυθέναι τὴν ὥραν, ὁμοίος ἐστίν τῷ λέγοντι πρὸς εὐδαιμονίαν ἢ

μήπω παρῆναι τὴν ὥραν ἢ μηκέτι εἶναι. Ὡστε φιλοσοφητέον καὶ νέω καὶ γέροντι, τῷ μὲν ὅπως γηράσκων νεάζῃ τοῖς ἀγαθοῖς διὰ τὴν χάριν τῶν γεγονότων, τῷ δὲ ὅπως νέος ἅμα καὶ παλαιὸς ἦ διὰ τὴν ἀφοβίαν τῶν μελλόντων. Μελετᾶν οὖν χρὴ τὰ ποιῶντα τὴν εὐδαιμονίαν, εἶπερ παρουσίας μὲν αὐτῆς πάντα ἔχομεν, ἀπούσης δὲ πάντα πράττομεν εἰς τὸ ταύτην ἔχειν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να δώσετε την ορθότητα ή όχι των κάτωθι προτάσεων και να δικαιολογήσετε την απάντησή σας με αναφορές από τα κείμενα :

- **Οι άνθρωποι άρχισαν να φιλοσοφούν εξαιτίας της επιστημονικής τους έρευνας.**
- **Τα όργανα του σώματός μας, αν δεν χρησιμοποιηθούν σωστά, γίνονται επικίνδυνα.**
- **Η φιλοσοφία μάς βοηθάει να γίνουμε καλοί πολίτες.**
- **Ο νέος πρέπει να φιλοσοφεί για να θυμάται τα ωραία πράγματα που πέρασε στην ζωή του.**

Μονάδες 10

B1. Στο πρώτο κείμενο ο Αριστοτέλης ισχυρίζεται πως η φιλοσοφία είναι εγγενής στον άνθρωπο και δεν έχει χρησιμοθηρικό χαρακτήρα, ενώ στο δεύτερο κείμενο αναλύει τον πρακτικό και χρήσιμο σκοπό που έχει η φιλοσοφία. Νομίζετε ότι αντιφάσκει;

Μονάδες 15

B2. Να παρουσιάσετε την αξία και σκοπό της φιλοσοφίας με βάση και τα τρία αρχαία κείμενα. Να συγκρίνετε μετά την άποψή σας, όπως απορρέει από τα αρχαία κείμενα, με το κάτωθι παράλληλο απόσπασμα :

Παραδεχόμαστε πώς είναι ὁ θάνατος κάτι; — Ὅπωςδήποτε, παρενέβη ὁ Σιμμίας. — Μήπως εἶναι τίποτε ἄλλο παρά ὁ χωρισμός τοῦ σώματος ἀπὸ τὴν ψυχή; Καὶ πώς ὁ θάνατος σημαίνει τό να εἶναι τό σῶμα μόνο του χωριστά ἀπὸ τὴν ψυχή, καὶ ἡ ψυχή νά μείνη μόνη της χωριστά ἀπὸ τό σῶμα; Ἐραγε μήπως εἶναι κάτι ἄλλο ὁ θάνατος ἀπ’ αὐτό; — Ὅχι, αὐτό εἶναι, εἶπε. — Σκέψου λοιπόν, καλέ μου, ἂν ἔχῃς τὴν ἴδια γνώμη μ’ ἐμένα. Γιατί ἀπ’ αὐτό μᾶλλον νομίζω πώς θά φωτισθῆτε γι’ αὐτά πού μελετοῦμε. Σοῦ φαίνεται πώς εἶναι χαρακτηριστικό φιλοσόφου νά ἐνδιαφέρεται γιά τίς καλούμενες ἡδονές, ὅπως τό φαῖ καὶ τό πιστό; — Καθόλου, Σωκράτη, εἶπε ὁ Σιμμίας. — Καὶ γιά τίς σαρκικές; — Καθόλου. — Τί δέ; Τίς ἄλλες περιποιήσεις τοῦ σώματος νομίζεις πώς τίς ἐκτιμᾷ αὐτός; Π.χ. τὴν

ἀπόκτηση ἀκριβῶν ἐνδυμάτων καί ὑποδημάτων καί τούς ἄλλους καλλωπισμούς τοῦ σώματος, τί ἀπό τά δύο, νομίζεις πῶς τά ἐκτιμᾷ ἢ τά περιφρονεῖ, ἀφοῦ δέν εἶναι μεγάλη ἀνάγκη νά μετέχη σ' αὐτά; —Νομίζω πῶς τά περιφρονεῖ ὁ ἀληθινός φιλόσοφος, εἶπε. —Ἐπομένως, εἶπε, θεωρεῖς πῶς ἡ φροντίδα ἑνός τέτοιου ἀνθρώπου δέν πρέπει νά ἀναφέρεται στό σῶμα, ἀλλά ὅσον τό δυνατόν νά ἀπομακρύνεται ἀπ' αὐτό, νά στρέφεται δέ πρὸς τήν ψυχή; —Συμφωνῶ. —Ἄραγε, κατά πρῶτον λοιπόν σ' αὐτές τίς περιπτώσεις δέν σοῦ φαίνεται ὅτι ὁ φιλόσοφος ἀποχωρίζει ὅσο μπορεῖ τήν ψυχή ἀπό τήν ἐπικοινωνία μέ τό σῶμα πῶς πολύ ἀπ' ὅλους τούς ἀνθρώπους; —Ἔτσι φαίνεται.

Πλάτωνος, Φαίδων 64c-65a

Μονάδες 15

B3. Να δηλώσετε την ορθότητα ή όχι των κάτωθι προτάσεων :

Ο Αριστοτέλης επηρεάστηκε από τον Εύδοξο στην Ακαδημία του Πλάτωνα.

Ο Σωκράτης συντάχθηκε με το σοφιστικό κίνημα.

Ο Αριστοτέλης στην Αθήνα απόλαυσε τα δικαιώματα του πολίτη.

Ο Πλάτωνας ήταν μαθητής του Αριστοτέλη.

Μονάδες 10

B4α. Να συνδέσετε τις λέξεις του κειμένου στην στήλη Α με τις ετυμολογικά συγγενείς λέξεις της στήλης Β (δύο λέξεις στην στήλη Β περισσεύουν).

A.	B.
θαυμάσαντες	ωραίος
σύγκειται	ανάγωγος
δεόντως	ολιγωρία
διάξιν	θαυματουργός
ῶραν	κειμήλιο
χάριν	διάβημα
	δέηση
	ευχαρίστηση

Μονάδες 6

B4β. Να δώσετε την σημασία των κάτωθι λέξεων του κειμένου και μετά να τις χρησιμοποιήσετε με άλλη σημασία σε φράση των νέων ελληνικών (σε όποιο γένος, αριθμό, πτώση ή χρόνο, έγκλιση, πρόσωπο θέλετε) : **τὰ πρόχειρα, θεωροῦσα .**

Μονάδες 4